

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

2016/1 (36.)

BESZÁMOLÓ

a Múltunk Öröksége Alapítvány 2015. évi tevékenységéről

Alapítványunk 2015-ben alapító okiratának megfelelően, törvényes keretek között folytatta tevékenységét.

Személyi feltételek

2015-ben alapítványunk ki-egyensúlyozott személyi feltételekkel működött, a kuratórium és a felügyelőbizottság összetétele nem változott. Fájdalmas veszteség ugyanakkor alapítónk, Záhonyi Ede halála. Emlékét kegyelettel megőrizzük. Alapítói jogait halála előtt unokájára, Záhonyi Barbarára ruházta át.

Kuratóriumi ülések

2015-ben a kuratórium négy alkalommal (február 7-én, május 8-án, szeptember 4-én és december 12-én) ülésezett. A kuratóriumi ülések minden esetben határozatképesek voltak, azokon a felügyelőbizottság is képviseltette magát, valamint dr. Szabó Imre alapító (3 alkalommal), továbbá a május 8-ai és a december 12-ei ülésen Székely Mária könyvelő is részt vett. A december 12-ei kuratóriumi ülésen részt vett Záhonyi Barbara alapító, valamint meghívottként Rácz Péter, a Magyar Úttörők Szövetsége ügyvezető elnöke és Székely László. A kuratóriumi ülésekre minden alkalommal a Pedagógusok Szakszervezete XIV. kerületi helyiségében (Budapest XIV. Thököly út 94.) került sor. Köszönettel tartozunk ezért a lehetőségért a Pedagógusok Szakszervezete zuglói szervezetének és személy szerint Kalotay Gábornak.

Kapcsolatok

Továbbra is jó szakmai kapcsolatunk van a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalmopedagógiai Szakosztályával (MPT MOPED) és a Magyar Úttörők Szövetségével.

2014-ben az Úttörők Baráti Köre (ÚBK) vezetői úgy döntöttek, hogy megszüntetik a szervezetet. Ezért dr. Tóth József, az ÚBK elnöke és Révész György, a Múltunk Öröksége Alapítvány kuratóriumának elnöke közös levelet intéztek az ÚBK tagjaihoz, felajánlva a Múltunk Öröksége Alapítványhoz való csatlakozás lehetőségét. A levelet március 30-án, tavaszi Tájékoztatónkkal együtt postáztuk. A megszólítottak közül többen (13 fő) új támogatókként jelezték csatlakozási szándékukat, dr. Szőnyi Péter és felesége kedves levelet is küldött.

Díjak, kitüntetések

A Marton Jenő Emlékérmét 2015-ben *Dósa István* kiskunhalasi úttörővezetőnek ítélte oda a kuratórium. Az emléklakettet október 26-án megható ünnepség keretében adtuk át Kiskunhalason.

A *partner iskolák* 2015-ben is örömmel vették megkeresésünket. A kuratórium elfogadta mind a négy partner iskola felterjesztését. A díjakat június 13-án *Reziben* Takács Bencének Magócsi Károlyné, a kuratórium tagja, *Sármelléken* Gosztonyi Zoltánnak és *Zalaváron* Kamondi Natáliának Révész György, a kuratórium elnöke és Várhelyi Miklós, a kuratórium tagja adta át, mindhárom esetben a tanévzáró, ill. a ballagási ünnepség keretében. *Keszthelyen* június 20-án ugyancsak tanévzáró és bal-

lagási ünnepség keretében Révész György kuratóriumi elnök adta át a Marton Jenő-díjat Király Mátyásnak.

Az Ezüsfokos-vándordíjat március 7-én – a Természetbarát Fiatalok Szövetségével egyetértésben, a szervezet közgyűlésén – Révész György, kuratóriumunk elnöke adta át *Paulik László* mosonmagyaróvári tanárnak, akinek kitüntetésére tanítványai és azok szülei tettek javaslatot.

Rendezvények, események

Július 13-án, halálának 10. évfordulója alkalmából Szabó Imre alapító, Kalotay Gábor, a Felügyelőbizottság elnöke és Révész György, a kuratórium elnöke felkeresték *Marton Jenő* sírját Pápan, és elhelyezték rajta a kegyelet virágait.

2015-ben szerettük volna megkezdeni az úttörőmozgalommal kapcsolatos levéltári anyagok feldolgozást. E célból árajánlatot kértünk és kaptunk egy repertórium összeállítására a Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Megyei Levéltárától. Végül is ez irányú terünket nem sikerült megvalósítani, mert

- nem nyertük el a szükséges pályázati támogatást,
- a levéltár ajánlatában szereplő iratanyag zöme számunkra kevésbé érdekes időszakból származott,
- az előzőekre való tekintettel a tervezettnél szerényebb anyagi forrásokat tudtunk mozgósítani,
- a levéltár megnövekedett kötelezettségeire hivatkozva (és vélhetően a szerényebb viszont ajánlat okán) elállt a feladattól.

Ennek ellenére feladatunknak tekintjük, hogy az úttörőmozgalom történetét kutatók munkáját továbbra is segítsük.

Kiadványok, Tájékoztató

2015-ben két alkalommal jelent meg alapítványunk Tájékoztatója, amelyet postai úton juttattunk el támogatóinkhoz. A Tájékoztatóban – mint korábban is – megemlékeztünk elhunyt úttörővezető társainkról.

Alapítványunk jelentős anyagi támogatásával jelent meg a Mozgalmopedagógiai füzetek sorozatban a Derzsi Ottó két tanulmányát és számos háttéranyagot tartalmazó, *Vándortáborozás* c. kötet, amelynek összeállításában és szerkesztésében jelentős szerepet vállalt alapítványunk. A kötetet a Tájékoztatóval együtt térítésmentesen kapták meg azok, akik az elmúlt két év során anyagi támogatásban részesítették alapítványunkat.

Gyűjtemény

Számos adomány és néhány sajnálatos haláleset következtében tovább gyarapodott gyermekmozgalmi (ezen belül elsősorban úttörőmozgalmi) gyűjteményünk. Az egyre gyarapodó anyag feldolgozása – bár lehetőség szerint folyamatosan történik – egyre nagyobb terhet jelent, hiszen nincsen megfelelő szakmai apparátusunk, és – megfelelő helyiség hiányában – tárolása is egyre nagyobb gondot okoz. Hangsúlyozni kell, hogy ez nem csak alapítványunk problémája, hanem általánosságban is elmondható, hogy a gyermek- és ifjúságmozgalmak történeti gyűjtemények igen súlyos helyzetben vannak, és fokozottan igaz ez a jelenleg még magántulajdonban lévő relikviákra, dokumentumokra, amelyek jövőbeni sorsa több, mint bizonytalan. A Fővárosi Ítéltábla 2015. november 4-ei döntése nyomán több mint bizonytalanra vált az egyelőre még Csillebércen tárolt dokumentumok, ill. tárgyi emlékek sorsa is. Fennáll tehát a veszélye annak, hogy múltunk e fontos emlékei *örökre elvesznek* a nagyközönség és a kutatók számára is.

Gazdálkodás

Az 1%-okból alapítványunkat illető összeg 2015-ben nagyjából

a korábbi évek szintjén mozgott (2013-ban 26.603Ft, 2014-ben 27.480Ft, 2015-ben 23.997Ft). Mivel a NAV által alapító okiratunkkal szemben 2014-ben emelt kifogás következtében a 2014. rendelkező évit is ebben az évben (2015-ben) kaptuk meg, így 2015-ben az 1%-okból származó bevételünk 51.477Ft volt. Jelentősen nőtt viszont a támogatás, amelynek 432.500Ft-os összege meghaladta az előző két évi összegét (159.000Ft+177.300Ft). A látványos növekedés egyik forrása kétségtelenül a csatlakozó volt ÜBK tagok támogatása, de rajtuk kívül is 13 új támogatónk tisztelt meg bennünket felajánlásával 2015-ben. Feltétlenül meg kell említeni, hogy néhányan kimagasló mértékben támogatták alapítványunkat, ezért a kuratórium december 12-ei ülésén úgy döntött, hogy segítségüket támogatói emléklappal kö-

szönjük meg. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik támogatásukkal elősegítették alapítványunk működését.

A 2015-ben a Nemzeti Együttműködési Alaphoz benyújtott működési pályázatunk első körben várólistára került, majd december 12-én kaptuk meg az értesítést arról, hogy 250.000Ft vissza nem térítendő támogatásban részesültünk. A támogatás felhasználása folyamatban van, elszámolására 2016 áprilisában kerül sor.

Alapítványunk könyvelését az elmúlt évben is a Székely Bt. vezette. A könyvelés az előírásoknak megfelelő volt, adóbevallásunk és a statisztikai adatszolgáltatás időben elkészült, a szükséges információkat mindig pontosan megkaptuk, ezért köszönet illeti Székely Mária könyvelőt.

A Múltunk Öröksége Alapítvány 2016. évi munkaterve

- 2016-ban négy alkalommal – februárban, májusban, szeptemberben és novemberben – tervezünk rendes kuratóriumi ülést.
Felelős: Révész György
Határidő: folyamatos
- 2014-ről áthúzódó feladatunk, hogy újragondoljuk a Marton Jenő emlékére kiírt pályázatok rendszerét.
Felelős: Révész György
Határidő: május 31.
- Továbbra is együttműködünk a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalmopedagógiai Szakosztályával, a Magyar Úttörők Szövetségével és a Természetjáró Fiatalok Szövetségével.
Felelős: Révész György, dr. Tóth József, Várhelyi Miklós
Határidő: folyamatos
- Felkészülünk a Magyar Úttörők Szövetsége 70. születésnapjára (2016. június 2.), és ehhez együttműködő partnereket keresünk.

- Felelősök: a kuratórium tagjai
Határidő: szeptember 30.
- Továbbra is folyamatos feladatunk új támogatók bevonása, jelenlegi támogatóink aktivizálása, támogatói adatbázisunk frissítése.
Felelősök: a kuratóriumi és a felügyelőbizottság tagjai
Határidő: folyamatos
- Baráti találkozóval és kiadvánnyal emlékezünk meg alapítványunk működésének 20. évfordulójáról
Felelősök: dr. Szabó Imre, Révész György
Határidő: június 15.
- Ugyancsak az előző évekről áthúzódó feladatunk, hogy kidolgozzuk és elfogadjuk – immár a kettős könyvvittel szabályainak megfelelően – alapítványunk leltározási és értékelési szabályzatát.
Felelős: Révész György
Határidő: november 30.
- Továbbra is folyamatos feladatunk mozgalmatörténeti

gyűjteményünk bővítése, egyúttal lépéseket kell tennünk az összegyűlt anyag szakszerű és biztonságos tárolása, valamint lehetőség szerinti feldolgozása és közzététele érdekében. Ennek érdekében együttműködünk a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógia Szakosztályával és más szervezetekkel. Aktuális tennivalók:

- a) megfelelő stratégiát kell kidolgoznunk arra az esetre, ha a gyűjtemény tárolása jelenlegi helyén a továbbiakban már nem megoldható, vagy nem fér el,
- b) a gyűjteményről készült nyilvántartást hozzáférhetővé tesszük honlapunkon,
- c) a gyűjtemény irat- és dokumentum anyagát – az előzetes feldolgozás befejezése után – át kell adni annak befogadására vállalkozó levéltár(ak)nak,
- d) pályázat és/vagy megbízási szerződés keretében meg kell kezdeni a levéltárak-

ban található úttörőmozgalmi (gyermekmozgalmi) témájú iratanyag repertóriumának összeállítását,

- e) Felkeressük *Neisz Bence* dunavarsányi és – lehetőség szerint – *Renkecz József* sárszentlőrinci úttörőmozgalmi tárgyú gyűjteményét. Felelősök: Révész György, dr. Pap István, dr. Szabó Imre, dr. Tóth József
Határidő: folyamatos

- 9. Anyagi támogatást nyújtunk a Mozgalompedagógiai füzetek sorozat következő kötetének megjelentetéséhez.

Felelős: Révész György
Határidő: április 30.

- 10. Örömmel vállalt fontos kötelezettségünk az alapítványi díjak és elismerések odaítélése. 2016-ban a következő díjak átadását tervezzük:

- a) Marton Jenő-émlékérem (2 db)
Felelős: Révész György
Határidő: szeptember 30.

- b) Marton Jenő-díj (4db, együttműködve a partner iskolákkal)

Felelős: Magócsi Károlyné
Határidő: június 18.

- c) Ezüstkörös vándordíj (együttműködve a Magyar Úttörők Szövetségével és a Természetjáró Fiatalok Szövetségével)

Felelős: dr. Tóth József, Várhelyi Miklós
Határidő: augusztus 31.

- d) Támogatói emléklap

Határidő: november 30.

11. Kommunikációs feladataink

- a) 2016-ban is legalább két alkalommal jelentetjük meg Tájékoztatónkat.

Felelős: Révész György, dr. Szabó Imre
Határidő: március 15., szeptember 15.

- b) Gondoskodunk honlapunk rendszeres karbantartásáról.

Felelős: Révész György
Határidő: folyamatos

Köszönet és kérés

“Nekem a kérés nagy szégyen, Adjon úgyis, ha nem kérem” – írta Nagy László, és milyen igaza volt. A kérés – ha nem is szégyen – nekem sem könnyű. Különösen most, hogy – mint az a beszámolóban is olvasható – alapítványunk az elmúlt esztendőben rekord összegű támogatást kapott nagylelkű és bőkezű támogatóinktól, amit nem győzünk elég sokszor és elég hangosan megköszönni. Mégis, még így is veszteséges volt az elmúlt év is. “Tessék takarékosabban gazdálkodni!” - vélem hallani a jogos kritikát. Magunk is erre törekszünk, de vannak olyan feladataink, kötelezettségeink, amelyeket nem adhatunk fel (a gyermekmozgalmak múltjának felkutatása és megőrzése, kiváló úttörővezetők, túravezetők, általában: gyermekvezetők, valamint a közösségi tevékenységben élenjáró gyerekek díjazása), hiszen ezek jelentik működésünket. Ez a működés pedig csak az Önök segítségével lehet eredményes. Ezért kérjük – szemlesütve bár, de évről évre újra meg újra – olvasóink, barátaink támogatását, tudván tudva, hogy van, akinek a részéről ez komoly áldozatot jelent. Mégis azt kérjük, hogy aki teheti, amilyen mértékben telheti, támogassa alapítványunkat, tevékenységünket, céljainkat, és ne haragudjanak, hogy ismét csekket találnak a Tájékoztató mellett. Ha pedig van a környezetükben olyan, aki rendelkezhet személyi jövedelemadója 1 százalékával, kérjük, ajánlja fel alapítványunk javára.

Adószámunk:

18080320 - 1 -42

Minden segítséget – a legkisebbet is – hálásan fogadunk, és – amint a beszámolóból remélhetőleg kitűnik – igyekszünk jól felhasználni.

Révész György

CSILLEBÉRCI BÚCSÚZTATÓ...

Amikor 1998-ban a csillebérci úttörőtábor megnyitásának 50. évfordulóját ünnepeltük, emlékkövet avattunk, fát ültettünk, még bízunk abban, hogy ez a tábor megmarad az úttörőmozgalom utolsó bázisaként és szimbólumaként gyermektábornak. Persze akkor is tudtuk, hogy a jobboldali kormányok minden módon igyekeznek erre is rátenni a kezüket, és saját elképzeléseik szerint „hasznosítani” ezt a csodálatos fekvésű, milliárdos értéket.

A rendszerváltás jogi zűrzavarát kihasználva azonnal megkérdőjelezték az úttörőtábor tulajdonjogát. Figyelmen kívül hagyták azt az alapvető tényt, hogy 1948. április 9-én Budapest Székesfőváros a 4235/1948.sz. Használati Szerződéssel az úttörőmozgalom használatába adta Csillebérc 100 kat. hold nagyságú erdőterületét az Úttörő Köztársaság megépítésére, és hogy a tábor 1948. aug. 1-je óta az úttörőmozgalom folyamatos használatában van. Egy normális jogállamban ilyen hosszú idejű birtoklás eleve

lehetetlenné tenné a birtok tulajdonjogának kétségbe vonását...

A baloldali politika fokozatos háttérbe szorulása, erőinek tragikus szétforgácsolódása tovább erősítette az úttörőmozgalom politikai karanténba zárását: az iskolák többségéből kitiltották az úttörőtevékenységet, leváltották az „úttörőszívű” igazgatókat, pedagógusokat, felszámolták az úttörő-sajtót, kizárták a pályázatokból az úttörőjellegű szervezeteket, stb. Utolsó bástyaként Csillebérc maradt. Megindult hát a döntő roham ennek a megkaparintásáért is. A jogsértésekkel teli hosszú pereskedés úgy látszik most véget ért: a jobboldali politikus „fiatalurak” diadalmasan bejelentették, hogy „sikerült a tábor államosítása”, és hogy „Csillebércet sikerült visszaadni a magyar gyerekeknek” stb.

Csak az a kérdés, hogy eddig nem a magyar gyerekekért volt Csillebérc? Eddig nem a magyar gyerekek százezrei táboroztak itt?

Szomorú tény, hogy a magyar társadalom enervált fásultsággal

vette tudomásul Csillebérc elrablását: nem emeltek szót azok a magyar gyerekekből felnőtt *szülők* sem, akik tömegével vettek részt a csillebérci tábor sokféle rendezvényén. Legtöbbjüktől félénk nosztalgizásra futotta, és tunya beletörődésbe, hogy most már keményen meg kell fizetniük azokért a gyermekfoglalkoztatásokért, amelyekben ők jórészt ingyen részesültek....

Sajnos nem emeltek szót a csillebérci úttörőtábor védelmében azok *híres művészek, tudósok, élsportolók* sem, akik az úttörőversenyek, kulturális és tudományos szemlék során itt a csillebérci döntők győzteseiként váltak először országos hírűvé...

Sokan azzal „vigasztalják” magukat, hogy úgy sem tehetünk semmit... Ez nem igaz, csak kényelmes önigazolás! Négyévenként minden választópolgár kezében az ország sorsa: tessék elmenni és szavazni, mert meg lehet változtatni az ország sorsát, csak akarni kell!

dr. Tóth József

dr. Tóth József

KÖSZÖNTŐ CSILLEBÉRCI BARÁTAIMNAK – '98

Csillebérc – Tündérbérc – Gyermekköztársaság:
A Jövő nagy álma, vidám Csodaország!
Centenárium születésed óta
évtizedeken át Nyírségtől Sopronig,
Békéstől Nógrádig rólad szólt a nóta.

Mi is Hozzád jöttünk fel a hívó szóra.
Félszegen, lelkesen, s a munka hevében
észre sem vettük, hogy úgy kiteljesedtünk,
mint a nyíló róza...

Oly büszkén viseltük a vörös vállapot,
mint arany lombjukat a vén tábornokok.

Így lettél Csillebérc tölgylombos erdeje
számunkra az érés, erőgyűjtés tere,
jópajtások, társak gyülekező helye,
fiatal éveink elfelejthetetlen
győztes csatatere...
és őszülő fejjel
a mi nemzedékünk búcsújáró helye.

A kép 2012. június 2-án, kuratóriumi ülésünk alkalmával készült Csillebércen. Balról jobbra: dr. Nagy Józsefné, Révész György, dr. Tóth József, Kalotay Gábor, dr. Pap István, Magócsi Károlyné.
(Fotó: dr. Szabó Imre)

A tábla felirata:

Emléklül az ötvenéves Csillebércnek

1948 - 1998

Múltunk Öröksége
Alapítvány

Magyar Úttörők
Szövetsége

(Az 50 éves évforduló megünneplését Alapítványunk kezdeményezte.)

Az úttörőmozgalom születésnapjára készülve a legautentikusabb forráshoz nyúlunk, amikor az alábbiakban az úttörők öreg barátjának, a magyar úttörőmozgalom pedagógiai filozófiája egyik megalapozójának 70 évvel ezelőtti – sok tekintetben ma is aktuális – gondolatait közöljük.

Trencsényi-Waldapfel Imre

AZ ÚTTÖRŐK: A MAGYAR SZABADSÁGHŐSÖK UTÓDAI

Az úttörők büszkén viselik nevüket, mert tudják, hogy a történelem a haladás élharcosait, a tudomány és a művészet, a gondolat és a munka kezdeményezőit, a fejlődés irányát meghatározó nagyokat nevezi úttörőknek. Úttörő mindenki, akiben van bátorság arra, hogy az élen haladjon, és van erő, hogy a járatlan utakat hová ő merészkedett először, mások számára is járhatóvá tegye. Ennek jelképe a kis ezüst csákány, amelyet minden úttörő mellé tűz. A háromszögletű nyakkendő pedig, mely belesimul a kis piros nyakkendő-gyűrűbe, egyrészt a felnőtt dolgozóknak mint csapatvezető-nevelőknek, az ifjaknak, mint rajvezetőknek és a gyermekeknek mint úttörőknek az egységét jelképezi a mozgalomban, másrészt a munkásság, parasztság és értelmiség egységét jelképezi a mozgalomban és a magyar demokráciában.

A harmadik jelkép: az úttörő-köszöntés. Az úttörők így üdvözlik egymást: „Előre!” s ezzel önmagukat is, társaikat is arra figyelmeztetik, hogy az úttörő mindig előre néz és minden nehézségen keresztül mindig előre megy, önmagát is egyre fejlesztve, társait is mindig segítve és tanítva, azon az úton, mely a magyar nép jövőjét, szabadságát és békéjét biztosítja a szabad népek sorában. De az úttörő-köszöntés

Forrás: Trencsényi-Waldapfel Imre cikkének alapítványunk gyűjteményében található gépiratagyűjteményében

nemcsak a jövőre, hanem a múlt-ra is figyelmeztet, a magyar történelem legszebb hagyományaira, melyekhez az úttörő mindig méltónak akar mutatkozni. Mert ez a köszöntés eredetileg a magyar szabadságharc jelszava volt. A szabadsághősökre figyelmezteti az úttörőt a „Tizenkét pont” is. Az úttörők Tizenkét Pontja az úttörő-élet szabályait foglalja magában, és arra is emlékeztet, hogy 1848-ban a márciusi ifjak is tizenkét pontba foglalták a magyar nemzet követeléseit. Ezek a márciusi ifjak és a szabadságharc gyermekhonvédei az úttörők mintaképei.

Történelmi hagyományokra, történelmi példaképekre más gyermekmozgalmak is hivatkoztak: az úttörőmozgalom az a gyermekmozgalom, mely magyar történelmi hagyományokhoz kapcsolódik és a szabadság hőseit állítja mintaképül a gyermekek elé. Az 1848-as szabadságharc tisztelőjében méltán találkozik a magyarság minden rétege. Már ez az egység is erőforrás: biztosítéka annak, hogy az úttörő-mozgalom a szabadságharc hagyományainak ápolásával valóban a munkásságot, a parasztságot, értelmiséget összefogó, demokratikus magyar gyermekmozgalom szerepére hivatott. Az 1848-as hagyományok nevelő erejét fokozza az a történelmi tény, hogy a szabadságharcban és az azt megelőző márciusi napokban vezető szerepet vitt a fiatalság, élen az ifjúság költőjével, Petőfi Sándorral.

Az úttörő ismeri és szereti Petőfi költeményeit, a haza és a szabadság önfeláldozó szeretetét, az igazságtalanság, az elnyomás és meghunyászkodás olthatatlan gyűlöletét tanulja belőlük. De Petőfi költészetével egyenrangú nevelő erő sugárzik Petőfi életéből is: Petőfi élete az úttörő számára a szabadság és a közösség eszméjének megvalósító élet mintaképe.

Az úttörő-mozgalom egységét biztosító közös jelképekhez és közös mintaképekhez járulnak az egyes csapatok egyéniségét meghatározó csapatjelképek, elsősorban a csapatnév. Minden csapat egy-egy magyar szabadsághős nevét viseli. Az úttörő mozgalom természetesen nemcsak azokat tekinti szabadsághősöknek, akik fegyverrel a kezükben küzdöttek a szabadságért, hanem azokat is, akik a gondolat és a munka, a tudomány, az irodalom és a művészetek terén voltak az emberiség haladásának magyar úttörői.

A szerző Trencsényi-Waldapfel Imre klasszika-filológus egyetemi tanár, akadémikus, a Petőfi Úttörővezető Gárda elnöke, az Úttörőszövetség elnöke (1957-1960).

Az Ezüsfokos Díj idei díjazottja nagyon régóta van kapcsolatban az ifjúsági természetjárással.

Az egyetem elvégzése után középiskolai tanárként vállalta az iskola természetjáró szakosztályának vezetését. Tanévenként 25-30 egy- és többnapos túrát szervezett, részt vettek a budapesti természetjáró versenyeken és minden évben eljutottak az országos találkozókra, az ODOT-ra, majd TEDOT-ra. E hosszú idő alatt a különböző versenyeken gyakorlatilag, mind Budapesten, mind az országos megmérettetéseken valamennyi versenyszámban minden helyezést sikerült csapatainak megszerezniük.

Nyaranta kerékpáros és gyalogos vándortáborokat szervezett a szakosztály tanulói részére. Feladatának tekintette a természetjárás népszerűsítését, a természet megszerettetését a nem szakosztályi tagok körében is.

Az iskolai tevékenysége mellett bekapcsolódott a természetjárás budapesti szintű feladatainak megoldásába is. A Budapesti Természetbarát Szövetség ifjúsági bizottságában vállalt feladatokat. Évekig tűzte ki tájékoztató és túraversenyek pályáit, készített feladatlapokat és fogadta állomásvezetőként a csapatokat. Túravezetői működése alatt

Kedves fényképet kaptunk Mosonmagyaróvárról az Ezüsfokos tavalyi kitüntettjétől. A fotó a Schneebergen készült, bal szélén Paulik László látható az Ezüsfokossal, mellette tanítványai.

Ezüsfokos 2016

Március 7-én a budapesti Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakképző Iskola dísztermében, a Természetjáró Fiatalok Szövetsége éves közgyűlésén barátai és sporttársai elismerő tapsától kísérve adta át a 2016. évi Ezüsfokos Vándordíjat **Márton Istvánnak** Várhelyi Miklós, kuratóriumunk tagja és Kriston Zoltán, a TFSZ leköszönő elnöke.

nagyon sok tanulóval és két fiával is sikerült megszerettetnie a természetjárást.

Ars poeticája szerint: „A természetjárás a tanár-diák viszonyoknak olyan terepe, ahol egy oldalon vagyunk. Mindenkinek egyformán meredek a hegyoldal, egyformán süt a nap vagy esik az eső. Fárasztó, de mégis maradandó élményt nyújtó kirándulás, verseny és tábor közben megismerjük és meg is szeretjük egymást. Vallom, hogy csak az szeretheti igazán hazáját, aki azt meg is ismerte, látta hegyeit, folyóit, beszélgetett különböző települések lakóival, tapasztalhatta az egyszerű emberek vendégszeretetét, segítőkészségét.”

Márton István 1998 óta a TFSZ elnökségében tevékenykedett, melynek három cikluson keresztül elnöke volt.

Lehoczki Zoltán

Dr. Tóth József a díj alapításáról, történetéről beszél.

Fiatal tanárként kerültem a XIII. kerületi Kilián utcai (ma Nővér utca) iskolába. Az iskolában két úttörőcsapat is működött, a 33. és 300., de senki nem akart csapatvezető lenni (én sem). Nem akartuk ugyanis, hogy a csapat a Kilián György nevet vegye fel (az ő édesanyja lakott szemben az iskolával), inkább a magyar történelemhez kapcsolódó, romantikusabb nevet akartunk választani. Végül mégis be kellett adni a derekunkat.

Sokat jártunk táborozni. Először csak a fiúkkal, de aztán az iskola másik csapatának lányai elkezdtek reklamálni, hogy „a fiúk mennek mindenfelé”. Először csak a velünk táborozó főzőanyukák ragaszkodtak hozzá, hogy hozzassák a lányukat, azután már a többi lány is táborozó lett.

Persze, akkoriban még nem úgy táboroztunk, mint ma. Sátorokat állítottunk, a derékaljakba általában szalma került. A szükséges felszerelést is nekünk kellett magunkkal vinni, rendszerint teherautóval.

Az eresztvényi táborhelyet salgótarjáni ismerőseim ajánlották nekünk. A táborhely mellett volt a forrás, meglehetősen rossz állapotban. A felszerelésünket szállító teherautón volt egy zsák cement is (bármikor szükség lehetett rá), én meg még a hadifogságban megtanultam betonozni (Freilassing mellett építettünk vízerőművet a Saalachon), így nem okozott nagy nehézséget a forrás rendbe hozatala.

Egy forrás Salgóvár alatt

Vannak még véletlenek. Tájékoztatónk előző (2015/2.) számában jelent meg kuratóriumi tagunk, dr. Tóth József felhívása az úttörő emlékhelyek országos számbavételére. December végén a gombai 4092. Számú Dózsa György Úttörőcsapat felnőtt és ifjvezetőivel Nógrádban jártunk. Salgó várától Eresztvény felé ereszkedve, a volt Dornyay Fogadóval szemben az út mellett foglalt forrásra lettünk figyelmesek. A térkép itt a Bodzfás-forrást jelzi, a tábla felirata szerint a forrást a 33. sz. Kilián György Úttörőcsapat foglalta.

Némi kutakodás után sikerült kiderítenem, hogy ennek az úttörőcsapatnak akkoriban a Marton Jenő Emlékérem egyik első kitüntetettje, Nagy Endre volt a vezetője, akit otthonában kerestem fel.

Egy somoskőújfalui gazdával állapodtunk meg, aki kis csacsifogattal szállított nekünk. Vásároltunk is tőle egy birkát, de amikor meghozta, kiderült, hogy az fiatal bárány. Olyan kedves volt, hogy nem volt szívünk levágni, így a birkapörkölt elmaradt. Hozott helyette egy rakomány szilvalekvárt.

Még két évvel ezelőtt is mentem kirándulni gyerekekkel. Az unokáim is járnak táborozni, de az már nem olyan, mint annak idején volt.

Nagy Endre a napokban tölti nyolcvankilencedik születésnapját. Kívánunk neki jó egészséget, erőt és még sok örömet az életben. Részletes életrajzát megtalálhatják az érdeklődők lapunk 2007. évi 2. számában, és honlapunkon is

(<http://multunkoroksege.hu/Tajekoztato/200702.pdf>).

Révész György

60 évvel ezelőtt...

1956-ban, az úttörőmozgalom születésének 10. évfordulóján jubileumi sátorváros épült a Balaton menti Aszófőn.

Mivel nem juthatott el mindenki Aszófőre, versenyt hirdettek a megyei delegációba való bekerülésért. A Pajtás újság jubileumi expedíciót hirdetett. A különböző feladatok végrehajtásában – csapatuk történetének kutatása, lakóhelyük történelmi, munkásmozgalmi, néprajzi emlékeinek gyűjtése – a gyerekek tízezrei vettek részt.

A jubileumi táborozáson a küldötteknek ismerniük kellett csapatuk történetét, teljesíteni kellett az Ifjú Mester-próbák egyik részpróbáját, és rendelkezni kellett tagsági könyvvel, szabályos egyenruhával.

A táborozás 1956. július 15-től augusztus 15-ig tartott, 2500 úttörő és vezető részvételével. Megyénként 100-150 fővel altáborokat szerveztek.

A tábor újságot adott ki *Jubileumi Nagytábor* címmel.

A legkiemelkedőbb esemény a párt és a néphadsereg zászlajának átadása volt. A párt zászlaját Egri Gyula, az MDP Központi veze-

tőségének titkára, a néphadsereg zászlaját Mikes József vezérőrnagy adta át.

Jelentős program volt a hadijáték a nagytábor területén. Négy altábor rendezkedett be védelemre, a többi támadó volt. Tihanyba kirándultak a gyerekek, ahol a MÖHOSZ bemutatót tartott a táborozóknak: ejtőernyősök ugrottak ki a repülőkből a Balaton vizébe. A jubileumi táborozáson az altáborok kulturális és sportvetélkedőt rendeztek, találkoztak neves művészekkel, írókkal, sportolókkal.

(A Fejezetek a magyar úttörőmozgalom történetéből c. kötet A tizedik születésnap éve c. fejezete nyomán. A fejezet szerzője Rakó József, a kötetet Záhonyi Ede szerkesztette.)

KÖSZÖNET!

Kuratóriumunk decemberi ülésén döntött úgy, hogy emléklappal köszöni meg azoknak a támogatását, akik az elmúlt években jelentős összeggel járultak hozzá alapítványunk céljainak megvalósításához. Az emléklap elkészült, de még nem mindenkihez jutott el, ennek ellenére az alábbiakban közreadjuk "aranyfokozatú" támogatóink névsorát abban a reményben, hogy ez a lista a jövőben még bővülni fog:

Bús Gabriella és Nemoda István
Hahn Pálné
Hosszú Pál
Kenesei István és Istvánné
Kerner András és Erzsébet
Komoróczy László
Kopp Lászlóné
Mayer Antal
Mrázik Mária
dr. Nagy Józsefné
Pásztor Béla
Rüll Mária
dr. Szőnyi Péter és Péterné
dr. Tóth József (Isaszeg)
Záhonyi Barbara

Szloboda Árpádné, Magdika újabb értékes ritkaságokkal gyarapította gyűjteményünket: az Úttörő Kulturális Szemle 1964. évi arany, 1965. évi bronz, 1966. évi ezüst jelvényével, valamint az 1970. évi Felszabadulási Úttörő Kulturális Szemle emlékjelvényével. Köszönjük szépen, és szeretnénk másokat is arra buzdítani, hogy ne hagyják elveszni az úttörőmozgalom történetének fontos tárgyi és írásos emlékeit. Ha már nem tudják tovább őrizni, juttassák el hozzánk.

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: Lehoczki Zoltán, Révész György, dr. Tóth József, Trencsényi-Waldapfel Imre

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: Poremba Nyomda

Felelős vezető: Poremba Krisztián

Honlapunk: <http://www.multunkoroksege.hu>

Elektronikus levélcím: kapcsolat@multunkoroksege.hu

Postacímünk: 1062 Budapest Bajza u. 62.